

Катерина Черномаз,
ст. викладач кафедри міжнародних економічних відносин
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ ЄС ТА УКРАЇНИ В СФЕРІ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах інноваційний розвиток стає одним з найважливіших понять в економіці та рушійною силою підвищення ефективності виробництва, необхідною умовою успішного розвитку агропромислових підприємств, які за своїм природним потенціалом могли б посісти провідне місце серед аграрних підприємств країн ЄС. Але, на жаль, агропромислові підприємства ще нездатні впроваджувати інновації у повсякденну роботу. Це пов'язано з відсутністю дієвих економічних стимулів, які б заохочували підприємства здійснювати технологічну модернізацію шляхом активного впровадження інновацій у виробництво.

На сьогоднішньому етапі розвитку інноваційна діяльність агропромислових підприємств потребує підвищення ефективності виробничої структури, посилення наукового та практичного інтересу до питань, які виникають у процесі здійснення інноваційної діяльності.

Сутність інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки полягає у розробці і впровадженні в аграрне виробництво прогресивних методів ведення господарства, в основі яких лежать методи ефективного виробництва продукції, застосуванні нового покоління техніки, використанні нової кадрової політики з врахуванням накопиченого наукового та інноваційного потенціалу.

Інноваційні процеси в агропромисловому виробництві мають свою специфіку. Вони відрізняються різноманіттям регіональних, галузевих, функціональних, технологічних і організаційних особливостей. Так, наприклад, аграрна інновація (агроінновація) – це інновації, що реалізуються в аграрному секторі економіки з метою підвищення ефективності його діяльності та забезпечення стабільного розширеного відтворення агропромислового виробництва, реалізацією в

господарську практику результатів досліджень і розробок у вигляді нових сортів рослин, порід і видів тварин і птиці, нових технологій в рослинництві, тваринництві і переробній промисловості, нових добрив і засобів захисту рослин і тварин, нових методів профілактики і лікування тварин і птиці, нових або покращених продуктів харчування, матеріалів, нових форм організації і управління різними сферами економіки, нових підходів до соціальних послуг, що дозволяють підвищити ефективність виробництва.

У цьому контексті слід звернути увагу на низку показників, що сприяють розвитку інноваційній агропромисловій діяльності [1].

Так, Україна значно відстає від розвинутих європейських країн у застосуванні мінеральних добрив та техніки в обробітку землі. Використання базової сільськогосподарської техніки (тракторів) суттєво нижче рівня 2000 року, хоча за цим показником Україна виглядає краще, ніж Російська Федерація та Казахстан. Також Україна має значний резерв для підвищення врожайності шляхом застосування мінеральних добрив.

Україна також значно відстає від розвинутих європейських країн за показниками продуктивності праці в аграрному секторі. Першочерговою причиною такого відставання є низький рівень технологій сільськогосподарського виробництва.

Скорочення такого розриву у продуктивності праці неможливе без радикального реформування аграрного сектору, залучення масштабних інвестицій, трансферу технологій, реформи професійної освіти. Здійснення таких реформ у свою чергу можливе тільки завдяки активній ролі держави та фундаментальних реформ державної політики стосовно розвитку аграрного сектору.

Низький індекс інноваційного розвитку України, у тому числі й у галузі сільського господарства пояснюється частково тим, що кількість наукових організацій, які здійснюють інноваційну діяльність в Україні у 2018 р. проти 2010 р. знизилась на 24,9% або на 325 одиниць. Зокрема, у сільському господарстві така зміна була зафіксована на рівні -21,4% або -36 одиниць. Зменшилась також за

досліджуваний період і кількість докторів (-8,9% або -400 осіб) та кандидатів наук (-18,2 або -3,1 тис. осіб), які виконували наукові та науково-технічні розробки.

Крім того вважається, що інноваційний розвиток підприємств агропромислового виробництва можливий тільки на основі відповідної моделі, яка має враховувати регіональні особливості агропромислового виробництва та можливості інноваційного розвитку.

Варто зазначити, що для активізації інноваційної діяльності також важливим є створення інноваційних програм, які включають в себе узгодження організаційних питань, створення та впровадження інноваційних продуктів.

На сьогоднішній день в аграрному секторі набуває поширення інноваційна стратегія довгострокового розвитку на засадах зрівноваженого розвитку (більш відома як стійкий розвиток (Sustainable development), яка є загальною концепцією щодо необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.

Узагальнення вищевикладеного дає підстави зробити висновок, що проблема розвитку інноваційної діяльності на засадах використання досягнень науково-технічного прогресу в усіх сферах агропромислового комплексу є складною і багатогранною.

Впровадження інноваційних технологій – важливе завдання для будь-якої сфери і визначається як перспективний напрям розвитку, який створює сприятливе середовище для ефективного використання ресурсного потенціалу та формування конкурентоспроможності.

Інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств доцільно розглядати як систематизовану сукупність знань, відомостей, технологічних та організаційних рішень, кількісні та якісні зміни продуктивних сил, економічних відносин, результатів господарської діяльності підприємств за рахунок впровадження інновацій; стратегію інноваційного розвитку підприємства як спрямовуючу на сталий розвиток сукупність цільових орієнтирів розвитку підприємства за рахунок впровадження інновацій, методів та ключових заходів

ведення інноваційної діяльності, формування механізмів забезпечення сприйнятливості підприємства до інновацій, перманентної їх генерації, імплементації та реалізації.

Україна має найкращий в Європі потенціал для розвитку інноваційної діяльності, створення сприятливого бізнес-клімату, який дасть змогу залучати міжнародні інвестиції завдяки яким з'явиться можливість підвищити рівень конкурентоспроможності підприємств, зміцнити їхні позиції на міжнародному ринку аграрних товарів та покращити ефективність виробничо-господарської діяльності загалом. Підписання Україною Угоди про Асоціацію з ЄС [2], яка прийшла на заміну Угоді про партнерство та співробітництво [3], стало важливим викликом у контексті активізації зовнішньоекономічної діяльності нашої держави. Насамперед це стосується зовнішньої торгівлі товарами, особливо сільськогосподарськими, за експортом яких Україна займає одне із чільних місць у Європі та світі.

При цьому інноваційний розвиток національного АПК необхідно розглядати як стратегічне завдання, а всі заходи, що передбачають досягнення цього завдання, як пріоритетні. Тобто їх повинні фінансувати, насамперед, не лише з державного і місцевих бюджетів, а й за рахунок коштів приватних інвесторів, оскільки мова йде про якісно новий чинник зростання агропромислового виробництва й досягнення євроінтеграційних цілей нашої країни.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine- EU_Association_Agreement_%28body% 29.pdf
3. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013), URL: <http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Informatsiino-analitichniMateriali3>